

შეკრება

სურბათებიანი დამატება

დამატების № 35.

სურბათი, 10 აპრილი, 1906 წ.

დამატების № 103

* * *

ზღავე უპოვარო, მაშინ მიყვარბარ,
ამოპირებულს როს ვადრეკურბე,
შევიკლდეს გულს უბოპ შხაშით გავსებულს,
შემზღუდველ კიდეს წაშს ანადღურბ!

დიდი არის შენი მიზანი,
აზრი სტეკი, შეუქმადლიანი,
თვით არსებობის მედგარი ძალი
და იერიში სამართლიანი.

ტალღავ, აზვრთიდი,—ჩაგიკრა გულში,
წამიღე ზღვიკენ, მეც წარიმიტე,
მასწავლე ბრძოლა, ვაკირი შენსათ,
რომ სიამავე მტრისა ძირს დავეცი..

საღ. გ—ე

სტუმრების ბარში ღირსნილი

მომკმენი პირნი

(შედივი)

გამოსვლა მხსავე

იგრიევი, ზაად და ელისაბედ, შედმდე ქაისოსრო.

ზაად. ნინო, თვეუბი დაიწყე!

ნინო. მზათ ვახლავს.

ზაად. დინა-ჩანგალიც მოაშხაღე! პა, პა, პა, პა! რა მწვალია! ცვრიანი! (ცლენეს და თამბოს). თქვენი, რასაკვირველია, არ მიირთმევი; ჩაი არ გირჩენინათ! (ხდასაზე მოაიჭრეს).

ელისაბედ. ევ ვახშად უნდა ვეპოთ, ეხლა რა დროსია!

ზაად. თქვე ოჯახ-დაქცეულბო, ვახშაშ პირველ საათზედა სუბით, მანამდის, კაცმა სად გიკადლოთ! ორ საათზედ იძინებოთ, სადილის დროს, თორმეტ საათზედ სდგებოთ! მე ცხრა საათზე უნდა დავიპრო და ხუთზე ავდგე. ასეა წესი და რიგი! თქვენ კი ყველაფერი უკუღმართადა ვიკეთ! (სწრას მწვადას. სხუზე სიამაყენა გრესა) მოდი, დედაკაცო! არ გესმის, ელისაბედ! მოდი, შენ მაინც შეტყეცი! მამა უკუბონდა, მგათ ქალაქშია არ უქაშია დეგით მწვალები!

ელისაბედ. ხომ ჰხედავ, ჩაისა ვსავე.

ზაად. რაც გინდა, ქენთო! მამ მარტოკა როგორ შევეტყე! არქა, მართლა, ნინო, მარანში ერთი ჩარეპე ღვინო დგას; ჩაირბინე, შენ გარდასა, და მოიტრენე! მარანს კედელთან ფრთხილად იყავი, გუშინ იქ ვებებრთელა მკურავი ვნახე, იქ სადილიც აქვს ბული! (ნინო მაღის და მარტა ხანს უკან ღვინო მოაქვს).

ნინო. ნინო, კიდე დამისხი ჩაი. (გრადივ ფინჯანს აძლევს, ნინო დასისხს და მართაძვს.)

ზაად. მამ მარტოკა უნდა შევეტყე ამ მწვადას? მტერი რა ვხაა, ღვინოსაც მარტოკა დავლევ!

ქაისოსრო. (შეშობს). რაათ, მამა, მარტოკა რად შევეტყე? მარტოკა რად დალევ ღვინოს, როდესაც მეც შენთანა ვარ! შენთან სიკატბლე, შენთან სიკელილი, შენთან ყოფნა და შენთან ღვინოს სმა. (სიჭუჭუბს და ხდასაზე შობი-პიჭუბს).

ზაად. აი, შენ კი გენაცვალე, რომ მარდი ხარ! ნინო, გაიქვე მთორ ჩარეპე! ამოაბრინე! ერთი ჩარეპე მე თუ ახას?

ქაისოსრო. რასაკვირველია, ერთი კი არა, ორიც რომ მოიტანო, ღმერთი არ გიწყენს. (ნინო მაღის და ღვინო მოაქვს. ზაადი და ქაისოსრო შეეჭვებან მწვადას და ღვინოს.)

ელისაბედ. შვილო, თათარი ხომ არა ხარ, ქული მოიხადე! სუფაზედ ზიხარ და ქული გუკრავს!

ქაისოსრო. მერე რა არის, რომ ქული მთურავს! ელისაბედ. ის არის, რომ ქრისტიანმა კაცმა მოწონებოთ უნდა მოხინდოს ქული, ვადიწროს პირჯვარი და მერე სკამოს პური!

ქაისოსრო. ქრისტიანი! მერე ვინ ვითხრა, რომ მე ქრისტიანი ვარ? მე ქრისტი არა მწამს, არა!

ელისაბედ. ღმერთი გიწყენს შვილო, ღმერთი! ქაისოსრო. თუ მიწყენს, ყურბებზე ხახვი არ დამაქრას! სად არის ღმერთი? ვინა ნახა? ამა თუ სადმე არის, რატომ არ დამსჯის? აი ხომ ჰხედავ, რომ მე მას უარსა ვყობ! (ჩხა აჯნავ უკანკლებს) ამა, სადა ხარ ღმერთო! თუ ხარ სადმე. დამსაჯე! არა მწამხარ! (უკრავს დასწავება)

ელისაბედ. უა, ჩემს თვალბეს, რა დღეს მოვეცნარა! რა დღეს მოვეცნარა!

ზაად. (გულმოსული). იცი, რა ვითხრა! შენ ეი! რაც გინდა ქენი, მე ყველაფერში თავისუფლებას ვაძლევ. მარტამ ღმერთის გმობას თავი დანებე თორავ, იმის მაღსს ვფიცავ, რომ თავს უზაზედ ვაგინებავ! შე. ბაიყუშო, შენა!

ქაისოსრო. თავს უზაზედ ვამიტხებავო, კატის ქნუტი ხომ არა ვარ! შენ რა გენაღვლებო, მე რომ ღმერთი არა მწამ. დღეს? მე ხომ შენ არ ვიშლი, ნუ გწამს მეთქი? ჰო და შენც თავი დამანებე, თუ მინდა ვიწამებ, თუ მინდა—არა!

ზაად. (წაშოდეგა) დაწულდი მეთუთ, შე არამხადავ, თორემ სახლში აღარ შევიშვებ!

ქაისოსრო. ყველა ადამიანი ისე უნდა მოიქცეს, როგორც მსურს და როგორც უნდა!

ზაად. ჰო, და მეც ისე მოვიქცევი, როგორც მსურს და როგორც მინდა, და ერთი კარავე მიგაბრებუბე და სახლიდან კინწის კვითი ვაგავაღბე!

ქაისოსრო. (ურტუენებს). რა გელაპარაკოთ კაცმა, როცა უკან მამორჩენილები ხართ! და არაფერი არ გესმით!

ზაად. (ავჯავება). აი, დასწყველის ღმერთობა, როგორი ხალხი განდა ქვეყანაზედ. შენ ხომ სწავლი არ მიგილია, მეოთხე კლასიანდა ხარ გამოკლებული, შენ საიდან ვახლი ეგვით ურწმუნოა!.. ღმერთი არა მწამს! მამ ვინ ვაძლებს ამ პურსა, ამ ღვინოსა, პა! ვინ ვაძლევს, შე ღმერთ-გამწყურალო? მიხატებო რადა, რას ვაწულდი!

ქაისოსრო. პურს მიწა მაძლევს, ღვინოს კიდევ აი ის ვახები.

ზაად. დაწულდი, შენ ბაიყუშო, შენა, თორემ ამ ჩარეპეს ხომ ჰხედავ?

*) ის დამატება № 34.

ბრძოლა ხელისა ცოდვისათჳს.—ხურთი გვეყვი.

ელსაბედ. კარგია, ადამიანო, აღარ გაათავებ? ხომ გაჯავრდი და გვეყოფა!

ზაად. რას ამბობ, ლუკაცო, როგორ თუ მეყოფა! იმიტომ გესჯის ღმერთი, რომ ყველა ურწმუნო ვახალ! მაშ რა მიზეზია, რომ ვენახები გვიფუტუნება და ყანები გმმეტრევენა?

ელსაბედ. ახო აღარ დადგება! გავეგეთ. ენა არ დაველღება ხოლმე, რომ მიგდენს ლაპარაკობ?

ზაად. შენ თუ ჩემი წინააღმდეგი არა თქვი, ხომ არ შეგძლია ან უთუოდ პირში უნდა ჩამიღვე ხოლმე. (მწვანეს სკამს. რამდენიმე წამს სიჩქმე). რა გამოვიდა, რა! გუნებას კი გაუფუტებთ ხოლმე ადამიანსა და! ნინა, სანდრო აქამდის სად არის? რატომ არ გამოვიდა ვენახში?

ნინა. საკაა მოვა. ვილატ ძველი ნაამხანაგარი უნახავს ჩვენს სოფელში და იმასთან წავიდა, მაგრამ საღამოთი ვინახში ვამოვიყო.

ზაად. ვინ ძველი ნაამხანაგარი? რა გვარია?

ნინა. არ ვიცი, სანდროს ჩემთვის გვარი არ უთქვამს, ექპარტობა.

ზაად. ახლა რა ჯიუტობაა იმ შენი ქმრისაგან, თუ დღესვე ქალაქში არ წავიდა, არ იქნება? დარჩეს ხეალცა, კარგს დროს გაფატარებინებ და ზეგ სიგარლით წავიდეს!

ნინა. როგორ იქნება, ხელ ორშაბათი და სამკურნალოში უსათუოდ უნდა იყოს, თორემ სამკურნალოს გამგე ექიმი გაჯავრდება.

ზაად. სრულიდაც არ გაჯავრდება; რამდენი ექიმია, რომელიც მთელი ცვირა არ დაღის! შენი ქმარი, იცი, რალცა... მშიშარაა გამგესი როგორ უნდა ვეზნოდეს!

ქახ-სინა. (რომელიც აქამდის მშიშარებით გაჯავრებულა იდე) მშიშარაა, მშიშარა, როგორც თავი!

ზაად. სენინარისტა ჰგვის! იმთსავით შორცხვი და უხეიროს! რა ძალიან შეუყვარდა ის ქალაქი, რომ უმიხისოთ ველარა სძლებს. (უგზად შეუღზედ ხელს დაიკარგეს) დიკა ერთი! ხელ რა რბცხვია, ხელ ხომ პირველია, ადამიანო! ჰა, ელისაბედ, რამდენია ხეალო?

ელსაბედ. პირველია მაშა! ხელ ორშაბათი არ არის? ჰო და შაბათს ოკდა ცხრა იყო, ცვირა ში და ორშაბათი—პირველი!

ზაად. კაცო, ხელ ხომ პენცია უნდა ავილო! აი, დასწყევლოს ღმერთმა, როგორ ვადამავიწყდა! თქვენც ხომ თავის დღეში არ მომავგონებთ!

ელსაბედ. ხელ იყოს თუ ზეგ, სულ ერთი არ არის, ზეგ უფრო სჯობია; ცოტა ხალხი იქნება და მალე გამოვსიტუმრებენ.

ზაად. ზეგ უფრო სჯობია! რაც მალე ავიღებ, იმას რა სჯობია? მაშ მეც ხელ წავილა! (მგზავს მუწა) რა წავილო რძალსა?

ელსაბედ. უთუოდ უნდა წაიღო რამე? ყოველთავის თუ ძღვენი არ მიაჩნთი, არ შეიძლება! ის ბევრს რამეს ვიგზავნის!

ზაად. რას ლაპარაკობ? სოფლიდან ქალაქში მივდივარ, ვენახში ხილი მიღვას და ცარიელი როგორ უნდა წავიდე?! (უგზავს) მიხა! ჰაი, მიხა, მიხა!

მანს. (შორდენს) აქა ვარ, რა გნებაეს?

ზაად. ჩამოიბინე ჩქარა! უმისობა როგორ იქნება, რომ ერთი ხურჯინი კიტრი მინც არ წავილო? ალუბალიც საქიროა?

მანს (შეშოდას). რა გნებაეს?

ზაად. ხელ გათენებისას ქალაქში მივდივარ, ახა, მიხა, შენ გარდას, ორი კალთაა ალუბალი უნდა მოკრიფო და ერთი ხურჯინი კიტრი. მარნის ვეგრდებ კიდევ დარჩა ალუბლის რამდენიმე ძირი მოუკრიფვი!

მანს. კიტრის მოკრიფვა როგორ შეიძლება, როცა ახალი მორწყულია! თქვენ თითონვე ხომ ნახეთ, რომ ვრწყავდი?

ზაად. ზეგითა ნაწილია მორწყული, ქვეითა ხომ არა? ქვეითა ნაწილი კიტრები ჰერხავთა ყრია!

მანს. თუ კი სულ ვავაობრებ იქავრობას, რაღა გამოვიდა! დღეში ათჯერ ხომ არ შეიძლება მოკრევა!

ზაად. შენ ბევრს ნუ ლაპარაკობ, თუ დღერთი გწამს! რასაც ვიბრძანებ, ის გაეთეთ! (მანს ბუტბუტთა მიღეს). აი, სანდრო და მოურავი პეტრეც მოვიდნენ,

გამოსვლა მერსხე.

ავანსე, სანდრო და პეტრე.

ზაად. სანდრო, მეც მოვიდივარ ხელ ქალაქში, ბარემ ერთად წავიდეთ!

სანდრო. მე რომ ამაღამ უნდა წავესულიყავი?

ზაად. ზერე რა არის, რომ უნდა წასულიყავი? ხელ ექსი საათის მატარებლით რომ წავიდეთ, ქალაქში ადრე ჩავალთ, ის რომ ნუ გეშინიან, სამკურნალოში არ დავგვიანდებოთ. ახა, ერთი მითხარი, რას ვეცენება, რომ ამაღამ შენ წავიდე და ხელ მე?

სანდრო. კარგი. ხელ ერთად წავიდეთ. (ნანს). ნინა, რომ ცოლდე ვნახე! ჩემი ძველი ახანავი, რომელიც რამდენიმე წელია, არ მენახა. ის თურმე შენც გიცნობს. დიდ

ხანია მას აქეთ, რაც დახალოვებით შენს ცოლს ვიწრობდიო მითხრა და ისე გამიხარდა, რომ მერე არ იქნება!

ნინა (კრთლ). ვინ არის? (აჭაქის წაისა სეჟამ და არავის თამარ) არ აჩვენებდ ურადლებას) რა გავიარა?

სანდრო. ლევან ევანამ!

ნინა (არაფერს შეკრთობას) ლევან ევანამ! ლევან ევანამ!

სანდრო. ჰო, განა გავიკვირდა, არ მოკლოდი? ხვალ მოვა ჩვენს; ამა, მე ხვალ აქ არ ვიქნები და, ვთხოვ, კარგად დაუბედე!

ნინა (დაბადის ხმით). აქ რა უნდა, აქ რას აკეთებ? დიდი ხანია, რაც საქართველოში ჩამოსულა? სამხატურში არის, თუ სხე უსაქმოდ დიდის?

სანდრო. თუ გინდა, იმის მოკლე ბიოგრაფიის გეტყვი. უნივერსიტეტში ერთად ვსწავლობდით. ლევანი ცეცხლის ტუმბურაფერებს ადიამინი იყო და თანამედროვე მოძრაობამ ისე გაიტაცა, რომ მთელი თავის ძალადონე მას შეალიო. მგერამ დიდხანს არ დასკალდა ესეთი მუშაობა. ერთი წლით ციხეში ჩასვეს. როგორც დღეს გავფიქვ, ციხეში იმახედ საზინელი გავლენა იქონია: მოუშალა წერებები. ტხლა მითხრა ლევანმა: მოძრაობა აღარ მიანტერესებდა, ჩემი საკუთარი პირივნება—ქმითვის სიციოცხლის მიზანს შეადგენსო. მერე გაიღიზიანა და სთქვა: „ციხეში ინდივიდუალისტების—ნიცი-შეს, შტირანტის ფილოსოფიის შევისწავლეთ, ვითომც დეკადენტების ნაწერებში და მეც დეკადენტი გავხლარო“.

ელასაბე. ჯა, ეგ ის ლევანი ხომ არაარის, რომ...

ნინა. (სიწყროხდ სიტყვის გაწვევებთან). ჰო, დედა, ის ლევანია, ჩვენსა სწორად რომ დადიოდა ბლუმე!

პეტრე. მეც გამოვიცა მისი ლაზარაკი! ზნობა არა მწამსო. თქვენი ზნობა ფეხით გასათელიო! არ მესმის, ლმერთმანი, როგორ შეიძლება, რომ კაცმა ზნობა ფეხით გასთლოს! ის რა კაცია, ვისაც გული არა სტყვია, როდესაც ხედვის მოძმის ტრეჯის? ვინც არა სცილობს გაიყოს მოძმის კირ-ფარში, იტროოს ხალხის ცრემლით და იმხიარულოს ხალხის სიხარულით! ვინც ამის უარსა ჰყოფს, ის, ჩემის აზრით, ყოვლად გაფუჭებული კაცია! ჰო და ლევან ევანამც ამისთანა კაცად უნდა ჩათვალოს!

ქახოსნია. აქ რომ ლაზარაკობ, ის კი არ არის ბიჭობა: ამა თუ კაცო ხარ თვით, იმას შეგბი; სიციოცხლ გაცქს, მალე ჩავაგუთო!

პეტრე. ლევან ევანამე კიდეც სხვა მხრით არის მინე პირი: ვიხედაც იმან გავლენა იქონია, ყველანი გაფუჭდნენ. აი, მაგალითად, თუნდა ქახოსნრო და მისი ამხანაგები! შენ კი ნუ გეწყინება, ქახოსნრო! მგერამ რასაც უნდა და შენი ამხანაგები ლოთობი და სისამაგლეს სნადიხართ, ეს სულ იმისი ბრალიო!

ქახოსნია. რასაც შენ შარლატნობ, ეს ვილის ბრალიო? ქვე ლევანის ბრალიო? თუ ქვეუა გაცქს, ნუ მითქმერება, თორემ...

თამარ. საკვირველია, ლმერთმანი! ეს ჩვენი შოურავი პატიოსნებასა და ზნეობაზედ ყველაზედ ბევრს სწავლობს, მგერამ თვითონ კი ისეთ საქმეებს ლადას, რომ არც ერთი სინიდილიერი ადამიანი არ იკადრება...

პეტრე. ეც კარიელი სიტყვებით, ფაქტებითა სა-ჭირო... თქვენ იღათა ხართ ჩემზე ვალდებუ-ლი, არ ვიცი კი რა დავიშვეთ!

თამარ. ფაქტები? გასოეთ, გლენ-კაც ვიჯის, წერილობელსა და რაიონ-დატას, ფული რომ ამსესებთ მნ პროცენტად? მერე მამული რომ აუწერეთ და ცარიელზე დასტო-ვეთ? ყველას შესძახება ის ზნეობა, რომელსაც თქვენისთანა

დამცველები ეყოლებმა! ადამიანი ისე რომ მოიქცეს, როგორც მიღებული არ არის, მაშინვე კოინის დატყავთ და მზით ხართ ჩაქავებო, თუმცა თავის საქციელით მან არავის არ ავნოს! ამ დროს კი თქვენ, პატიოსნების და ზნეობის მქადაგებელნი, თქვენის ქვევით სხვის ჰყველადეო და ლუპავი!

ქახოსნია. შენ კი გენაცვალე, თამარ, რომ ქვიანი გოგრა გაცქს! მგათ ვერ გავუთით, ვერ მიმხედარან, რომ კაცო, უნდა მოიქცეს, როგორც სურს და როგორც უნდა! პეტრე! მე არაფერს არ ვიტყვი!

ქახოსნია. მეც ვიცი, რომ არაფერს არ იტყვი, როცა სითქელი არა გაცქს-რა!

ხაჯე. (მწუდის უამის თავს ანებებს და წამოდგება). ემანდ ჩხუბს თავი დანანეთ და ენახიდან წავიდეთ, საცაა დაღამ-ღდება და, მგონია წვიმისაც აპირებს. ელისაბედ, ამა წამო, წასასვლელად მომამხალე.

გამოსვლა მისთვის

(იგინებ, შაჯეც და გნაო შუშოიან და ეველას ზეღს არიოვეენ.)

ხაჯე. ცუდს დროს მოხვედით; უკაცრავად, ჩვენ მიედივართ, მგერამ იმედი, ქახოსნო კარგად გავიმსპინძლდებით. ამა ვინც მოდიხართ, წიხიდეთ! (ეველას მიადან).

ქახოსნია. (სანდროს შეჩერებას) მართლი, სანდრო, კინალამ დამავიწყდა, ბილეთის ფული არ მოგიცია.

სანდრო. რამდენი უნდა მოგცე?

ქახოსნია. საქველმოქმედო აზრით გავმართეთ ეს წარმოღვენა, და ბილეთი ერთ მანათლ დორს, მგერამ, თუ მტეს მისცემ, უფრო კარგია!

„სათათრო მოკვდა, გაუმზაროს სათათროსი! ინლისის პირველ მინისტრის კემპბელ-ბანერმანის სიტყვა, სათათროსის დაბურფის შესახებ წარმოთქმული საერთაშორისო უკომფერენტოცხე.

სანდრო. მაშე არ მინეტის მოგცემ. (აქვეყს ფუღს და გნ-დას). სტენაზე დაწმობის მხოლოდ ქახოსნო, პეტრე, შაჯეც და ვანს).

ჭახოსრო. (ფინის). დავტყუე თუ არა! აბა, ბოკეო, ვინ რამდენისა გაიკლეთ? მე სამი თუმნისა გავყიდე კიდულს!
შაჯა. მე და ვინომ სულ თხუთმეტ-თხუთმეტე მინეთისა გავყიდეო. მე კი არა, კაცო, ყველანი მკითხავენ ვის სახარ-გებლოთა სდებოთო.

პეტრე. უთხარ, ღარიბ სტულდენტის სასარგებლოდ ვღაპით და იმითომ ვმალავთ, რომ მას რცხვენიან-თქო! პეტრე, რა ძაღლი კაცი ხარ! მოხერხებული კი ხარ, მაგრამ როგორ დავვიწყდა, რომ წყიან აქ ზეცობას გვიქადაგებდი!

პეტრე. შენ სულელი ნუ ხარ! ხაზლი უნდა ვისაამოვნოთ, წარმოდგენა ვაჩვენოთ და რა დისამარბისია, რომ იმაში ფული ავიღოთ? მუქთად ხომ არ ვიღებთ, შრომის ფასის აღება უნებნაო სრულდებითაც არ არის!

ჭახოსრო. როგორ გგონია, სულ რამდენისა გაიყიდება და წმინდა შემოსავალი რამდენი იქნება?

პეტრე. (ჭახოსროს სჯღთ აჩვენებს). სულ ათი თუმანი რომ იყოს, მეტი არ იქნება, თითოს ჩვენგანს ორ თუმან ნახე-ვარი შეხვდება.

ჭახოსრო. აბა ერთი მარნისკენ ვაწვიოთ!

გამოსვლა მამაჰსს

(შემოდის მას და კატრებით სვსე სურჯინი შუაჰაქს).

ჭახოსრო. მიხა, ხორცი კიდევ არის შესაწვავი?

მას. მარანშია ცივად შენახული.

ჭახოსრო. აბა, მაშ წავიდეთ, ჩვენ თითონვე შევწვათ მწვადები; ლეინოც ბევრია და ერთი ლაზაიანიანდ ვიქეფოთო! აბა, ვანო, შენებურად შემოსძახე!

ვანო. (მადლის სმით)

ჭერი, დელი—დელია—დელია
 საქართველო ჩვენი—ჩვენი.

შეკლანი. (მას მისცემენ)

ჭერი დელი—დელია—დელია
 საქართველო ჩვენი—ჩვენი.

(გაუფენ და ნელ-ნელა მათი ზმაქ მასწვება)

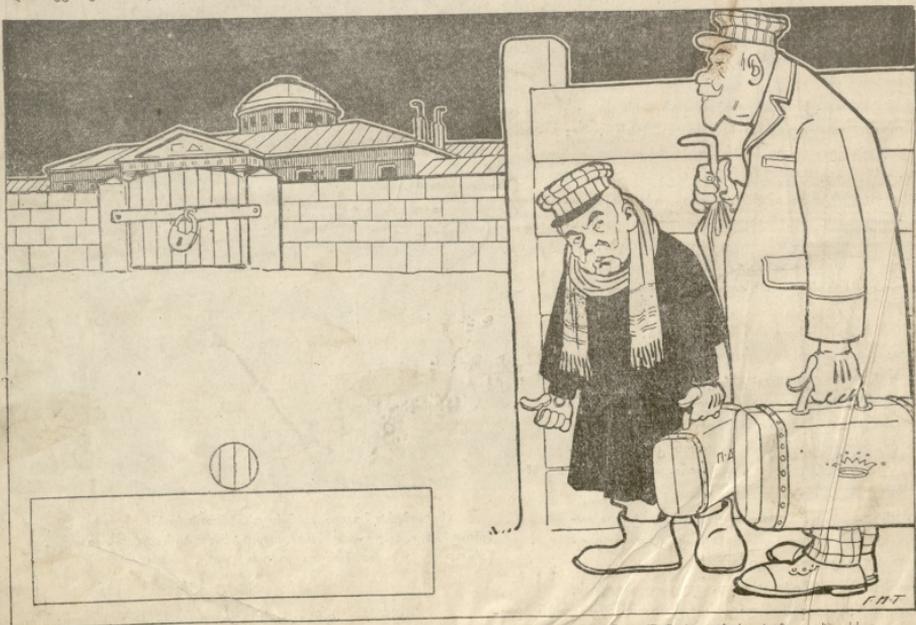
მას. (თავისთვის) თქვენი ვირის ფებენია! ერთი ბენო მიწა-ლა შეგრჩენით და მანაც ვაიძახით, საქართველო ჩე-

ნიაო... მეტი რაღა დავრჩენით! თქვენი რომ იყოს, საქარ-თველოდან ციმბირში ვერაინ ვერ გიკრავდათ თავსა. შარ-შან ჭახოსროს ბიძის, იენეს, მამული აუწერეს და ციმბირ-ში ამოაყოფინეს თავი!

(ხაზინს აიღებს და ნელ-ნელა ბარჯს ალაგებს)

შაჯა ნათემ.

(შემდგვი იჩნება)

ლურნოვო...—ახლა კი, ჩემო მეგობარო, სტრევი იულის (ბიბი) შე... (The text is partially cut off in the original image)